

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta

Viite: Asiantuntijapyyntö 15.05.2020 klo 11:30 / VNS 1/2020 vp

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMEENPANO – ALUEELLISEN VALMISTELUN TILANNE

Hallitus ei toistaiseksi toteuta sote-uudistuksen toimeenpanoa. Toimeenpanovaiheeseen siirrytään siinä vaiheessa, kun uudistuksen lainsäädäntö on hyväksytty eduskunnassa. Osana uudistusta hallitus kuitenkin tukee alueiden vapaaehtoista, nykyisen lainsäädännön mukaista toiminnan ja yhteistyön kehittämistä erityisesti kahden valtionavustushaun kautta.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus- ohjelman valtionavustus tähtää erityisesti sote-palveluiden sisällölliseen kehittämiseen. Rakenneuudistuksen valtionavustus tukee vapaaehtoista alueellista yhteistyötä sekä nykyisten järjestämisvastuullisten organisaatioiden järjestämistoimintaa. Näissä hankkeissa voidaan jatkaa edellisellä vaalikaudella tehtyä valmistelua sekä alueen kuntien ja kuntayhtymien aloittamaa, välttämättömäksi osoittautunutta kehittämistyötä.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa toteutetaan alueellisilla kehittämishankkeilla, jotka rahoitetaan valtionavustuksilla vuosina 2020–2022. Ohjelman tarkoituksena on kehittää laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus, josta asiakas saa palvelunsa ja avun yksilöllisiin tarpeisiinsa sujuvasti. Sosiaali- ja terveyskeskuksessa hyödynnetään uudenlaista työnjakoa, tarjotaan eri ammattilaisten ja erityistason konsultaatioita sekä hyödynnetään digitalisointia. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen ei tarvitse tarkoittaa uutta yhteistä rakennusta, vaan kussakin maakunnassa sen palvelut, tilat ja toimintamallit suunnitellaan vastaamaan asukkaiden tarpeisiin.

Tulevaisuuden sote-keskus- ohjelma ja sen tavoitteet nivoutuvat yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen kansallisen ja alueellisen valmistelun kanssa. Asiakkaalle kehittämistyö näkyy perustason sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden, laadun, yhteentoimivuuden, saavutettavuuden ja tehokkuuden parantumisena. Johtamismallit ja näyttöön perustuvat menetelmät tukevat asiakaslähtöisyyttä sekä työntekijöiden

kehittymistä ja hyvinvointia. Tarkoituksena on myös vahvistaa kansalaisten luottamusta julkisesti järjestettyihin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Rakenneuudistukseen kohdentuvilla valtionavustuksilla tuetaan alueellisen valmistelun etenemistä. Valtionavustusta voidaan käyttää vuosina 2020-2021. Alueellinen valmistelu on vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja alueiden omista tarpeista lähtevää kehittämistyötä. Alueellisen valmistelun kansallista ohjausta ja koordinointia varten sote-uudistuksen johtoryhmä on nimennyt alueellisen valmistelun jaoston. Alueellisen valmistelun jaostossa ovat edustettuina kuntien, alueiden ja merkittävimpien sidosryhmien edustajat. Lisäksi yhteistyötä tehdään alueellisten valmistelijoiden verkostossa, jossa on mukana edustus kaikista maakunnista.

Alueellisen valmistelun tiekartan avulla kytketään vapaaehtoinen valmistelu ja lainsäädännön vaatimukset toisiinsa. Tiekartan avulla kuvataan alueellisen valmistelun eteneminen ja vaadittavat toimenpiteet uudistuksen valmistelun eri vaiheissa. Alueellisen valmistelun tiekarttaa työstetään yhteistyössä keskeisten ministeriöiden, kuntien, alueiden ja sidosryhmien kanssa.

Alueellinen tilannekuva kertoo alueittaisen valmistelun etenemisestä eri mittareiden avulla. Tilanne-kuvaa rakennetaan monista eri lähteistä, mm. THL:n vuosittaisten asiantuntija-arvioiden, edellä mainittujen valtionavustushakujen hankeseurannan sekä tiekartassa määriteltyjen tehtävien kautta.

Erityisasiantuntija

Antti Kuopila